

**Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank ile
Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü
arasında imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşmasının
tasdikına dair Kanun**

(Resmî Gazete ile ilâm : 5 . 4 . 1961 - Sayı : 10774)

No.
289

Kabul tarihi
29 . 3 . 1961

MADDE 1. — Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü arasında 27 Eylül 1960 tarihinde imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşması kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3 Nisan 1961

MUKAVELE

Bir taraftan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve onun bir teşekkülü olan Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü ile diğer taraftan Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank of Washington arasında, aşağıda yazılı şartlarla, 27 Eylül 1960 tarihinde, bu mukavele aktedilmiştir. Mukavelede Türkiye Cumhuriyeti Türkiye, Demir ve Çelik İşletmeleri İşletmeler, Export - Import Bank of Washington'da Eximbank diye ifade edilmiştir.

Eximbank'ın, mukavelede Proje Kredileri diye ifade edilecek, münferit kredi tahsislerinden finanse edilmeye müstahak görerek tasvibettiği Türkiye tarafından teklif olunmuş muayyen ve teferuatlı plânlar, etüdler ve maliyet tahminlerine müsteniden Türkiye'nin iktisadi gelişmesinde ehemmiyeti birinci derece olan resmî ve hususi sektör projelerinin tahakuku için Türkiye'ye yardım etmek üzere, 12 Eylül 1958 tarihli Anlaşma mucibince, otuz yedi milyon beş yüz bin dolârı (\$ 37 500 000) aşmamak kaydı ile, Türkiye lehine bir kredi serisi açmayı Exsimbank kabul etmiştir.

Türkiye'de, Karabük'te kâin demir ve çelik tesisleri ve Divriği'deki demir madenleri tevsiat programı mucibince, İşletmelerin ihtiyacı bulunduğu makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Amerika'da tedarik ve Türkiye'ye ihracının finansmanında İşletmelere yardım olmak üzere, yukarıda zikredildiği şekilde, on beş milyon dolâr (\$15 000 000) miktarda bir proje kredisi kışadını Türkiye Eximbank'tan talebetmiştir.

Türkiye, talebedilen Proje Kredisi dolayısıyla tahassül edecek İşletmeler borcunun ve bu borcu müeyyit bona veya bonolar resülmal ve faizinin vâdelerinde ödeneceğini mübeyyin kayıtsız ve şartsız teminat vermeyi teklif etmiştir.

Böyle bir kredi serisinin tesisi Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye arasında ihracat ve ithalatı ve emtia mübadelesini kolaylaştıracağından, zikrolunan sebeplere ve bu mukavelede derpiş olunan karşılıklı taahhütlere istinaden taraflar aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

Madde — I.

Açılacak kredi

Türkiye'de, Karabük'te kâin demir ve çelik fabrikaları ile, Divriği'deki demir cevheri madenin bu mukavelede proje diye ifade olunacak tevsiat programı için İşletmelerin lüzum göreceği ve Eximbank'ın tasvibeyliyeceği makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Amerika Birleşik Devletlerinde tedarikinin ve Türkiye'ye ihracının finansmanı hususunda İşletmelere yardım için Eximbank doğrudan doğruya veya bir veya mütâaddit Amerika Ticari bankaları vasıtasıyla, bu mukavelede zikrolunan kayıt ve şartlarla, zaman zaman avans ita etmek üzere İşletmeler lehine, mecmuun beş milyon dolârı (\$ 15 000 000) aşmamak kaydı ile, bir kredi kışadını Exsimbank kabul eder. Bu kredi serisi, Eximbank ile Türkiye arasında münakit yukarıda zikri geçen 12 Eylül 1958 tarihli mukavelede derpiş olunan münferit kredi tahsisatını teşkil eder.

Madde — II.

Borcun ödenmesi - Bonolar

Bu mukavelede zikrolunan bilûmum avansların toplamını, miktarları aşağıda tesbit olunan taksitlerle, Eximbank'a tesviye etmeyi ve henüz iade olunmamış resülmal bakıyesi için de 365 gün faktör esasına göre, fiilî gün adedi üzerinden, senede yüzde beş ve üç çeyrek (5 3/4 %) faiz ödeneyi İşletmeler kabul ve taahhüdeder. Faiz vâdesi her senenin 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde hulûl eder ve ödenir. Gerek resülmal, gerekse faiz ödemeleri Amerika Birleşik Devletleri kanuni parasiyle yapılacaktır. 15 Haziran 1963 tarihinde başlamak üzere, avansların toplamı altı aylık taksitlerle ödenecek ve her bir taksit on beş milyon dolârın (\$ 15 000 000) takriben yirmi üçte birini (1/23) teşkil edecektir. Ancak son taksit, avans yekûnunu kapatmak üzere daha az bir miktarda ödenir. Mamafih, Türkiye, işbu II. maddede mezkûr bo-

no tebdiline ait tercih hakkını istimal eylediği takdirde, avansların mecmuu, 15 Haziran 1963 tarihinde başlamak üzere, birbirini takibeden yirmi üç (23) müsavi altışar aylık taksitler halinde ödenecektir.

İşbu mukavelede derpiş olunan kredinin kullanılmasından evvel ve bir kullanma şartı olarak, İşletmelerin Eximbank'a karşı mevzuubahis avanslardan dolayı tahaddüs edecek mükellefiyetine bir delil olmak üzere, İşletmeler resülmali teşkil eden on beş milyon dolârlık (\$ 15 000 000) ciro edilebilir bonosunu ısdar ve Eximbank'a tevdi edecektir; mamafih, bu bononun, ancak karşılığında verilen avansların mecmuu ve bu avansların faiz tutarı kadar muteber ve kabili enfaz olması mukarrer bulunmaktadır. Bono, Türkiye'nin kayıtsız ve şartsız garantisini havi olacak ve resülmal ve faizinin bono şartlarına uygun olarak ödeneceği hususunda Türkiye'nin tam hüsnüniyet ve itibarını tazammun edecektir.

Bononun resülmalı, 15 Haziran 1963 te başlamak üzere, birbirini takibeden altışar aylık yirmi üç (23) takriben müsavi taksitlerle ödenecektir. Bononun tesviye edilmemiş bulunan resülmal bakiyesi 365 gün faktörüne göre, fiilî gün adedi üzerinden, senede yüzde beş ve üç çeyrek (5 3/4 %) faize tâbi olacak ve faiz her senenin 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde tahakkuk ettirilecek ve ödenecektir. Bono, tarihinden itibaren faize tâbi olacağını nâtik bulunacak, fakat kredi serisi altında yapılacak avansların tarihleri ayrı ayrı nazarı itibara alınmak suretiyle tashihat yapılarak faiz tahakkuk ettirilecek ve ödenecektir.

Bono ihracındaki tarihi taşıyacak, gerek resülmalı, gerekse faizi Eximbank emrine veya onun tâyin edeceği nam veya namlara Amerika Birleşik Devletleri kanuni parasiyle ve Eximbank tarafından tasvibolunacak Amerika Birleşik Devletlerindeki bir ticari bankada ödenmek üzere tanzim edilmiş olacaktır. Bono ve garanti İngiliz lisanında tab veya litografla ihzar olunacak ve gerek şekil, gerekse metin itibariyle Eximbank tarafından tatmin edici görülecek ve mukavelenin bir cüz'ünü teşkil eden «A» Ekinin esaslı bir surette benzeri olacaktır.

VII. maddenin son paragrafı mucibince, resülmale mahsuben ödenmiş paralar mevcut bulunduğu takdirde, bunlar krediden fiilen yapılan avanslar tutarından tenzil edildikten sonra, bakiye şayet bono ana bedelinden daha az kalırsa, IX. madde uyarınca avansların verilmesi için tesbit edilen son tarihi takibeden doksan (90) gün zarfında eğer işletmeler talebederse, avanslar mecmuundan resülmal tediyeleri tenzil edildikten sonra, bakiye resülmal için tanzim edilmiş bir yeni bono mukabilinde, Eximbank bonoyu berayı tebdil işletmelere iade edecektir.

Bononun tebdili esnasında, Eximbankın iade ettiği bono için tebdil tarihine kadar tahakkuk edip henüz ödenmemiş bulunan bütün faizleri İşletmeler Eximbank'a tesviye edecektir. Eğer mezkûr doksan (90) gün zarfında İşletmeler bononun tebdili için talepte bulunmamış ise, Eximbank artan resülmalı orijinal bononun son hulûl eden resülmal taksitine mahsubedecektir.

İşbu mukavele gereğince ısdar eylemiş olduğu her hangi bir bononun resülmalini, hiçbir ceza veya prime tâbi olmaksızın, dilediği zaman, vâdesinden evvel, kısmen veya tamamen ödemeye İşletmelerin hakkı olacak ve bu takdirde ödeme tarihine kadar tahakkuk ettirilecek resülmal faizini de birlikte tesviye edecektir. Bu gibi tediyatın her biri bono resülmalinin vâdesi en son hulûl eden taksitiyle mahsubu yapılacaktır.

Bu mukavele gereğince İşletmeler için tahassul edecek borçlar veya bu gibi borçları tevsik eden bono veya bonoların hepsini veya bir kısmını, Eximbank'ın dilediği anda ve zaman zaman satma, devir, ciro ve üzerinde ortaklık tesis etme, veya tekmilini veya bir kısmını elden çıkarabilme hakkına sahip olacağı kabul edilmiştir.

Madde — III.

Bu mukavelede derpiş olunan avanslardan dolayı İşletmelerin Eximbank'a olan borcunun resülmal ve faizini mukavele şartlarına göre, vâdesi geldikçe, ödemeyi Türkiye kayıtsız ve şartsız olarak garanti eder ve bu kefalet Türkiye'nin tam hüsnüniyet ve itibarını tazammun eder.

Madde — IV.

Bonoların tebdili

IX. madde gereğince, avans itası için tâyin olunan son tarihi mütaakıp veya kredinin tamamen te-diyesi tarihinden sonra, bunlardan hangisi daha evvel vâkı ise, Eximbank dilediği zaman yapacağı tale-p üzerine, Eximbank'a ita eylemiş bulunduğu bono resülmalinin henüz ödenmemiş kısmına tekabül etmek ve fazla veya eksik faiz tahakkukunu tevliid veya faizin ödenmesini tâcil veya tehir ettirmiyeyecek surette tarih taşıyacak yeni bono veya bonoları İşletmeler ihzar ederek Eximbanka tevdi edecek-tir. Mezkûr bono veya bonolar Eximbankın talebedeceği kıymet vahitlerine (denominations) göre tertibedilecek ve, yine Eximbank isterse, bu suretle iade olunan bono veya bonoların ihtiva ettiği re-sülmal taksitlerinin tamamı veya bir kısmı yerine, veya iade edilen eşit vâdeli her hangi iki veya da-ha fazla adedde bononun her biri yerine ayrı ayrı yeni bono veya bonolar ikame olunacaktır. Bu şe-kilde çıkarılacak her yeni bono mukavelenin II. maddesindeki icaplara uygun olacak, şekil itibariyle de, IV. maddedeki kayıtlara göre Eximbank'ın talebedeceği tadilât hariç, mukavelenin bir cüz'ünü teşkil eden (A eki) nin esaslı bir benzeri olacaktır.

Madde — V.

Müşavir mühendis ve proje plânları

İşbu mukavelenin mevzuunu teşkil eden kredinin istimalinden evvel ve istimal şartlarına ilâveten İşletmeler aşağıdaki hususları, şekil ve muhteva itibariyle şayanı kabul olmak kaydı ile, Eximbank'a tevsiik edecektir :

(a) Projenin tahakkuku için lüzum görülen makina ve teçhizatın Amerika'dan mubayaasına ait programın tatbikinde İşletmelere yardım ve tavsiyelerde bulunmak ve mezkûr mubayaa programını umumi proje plânları ile koordine için İşletmelerin, Eximbank'ı tatmin edecek şekilde, bir Amerikan Müşavir Mühendislik firmasını istihdam etmek üzere bir anlaşma akdetmiş olduğunu ve

(b) Yukarda (a) fıkrasında mevzuubahis müşavir mühendislik firmasının tasdik veya tasvibini taşıyan projenin şümüllü plânları, inşaat terminleri ve maliyet tahminlerinin ibrazı.

«b» fıkrasında zikrolunan plânlar, terminler ve maliyet tahminlerinin Eximbank'ça tasvibini mütaakıp, sözü geçen makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Birleşik Devletler dolârı ile aşağıdaki şe-kilde finansmanı mümkün olabilecektir. Tasvipten sonra, Eximbank'ın yazılı müsaadesini istihsal etmeden, İşletmeler bu plânlarda, terminlerde ve tahminlerde hiçbir esaslı tadil yapamayacaktır.

Madde — VI.

Döner fon

Kredinin ilk kullanılışından evvel yerine getirilmesi icabeden şartların tahakkukunu mütaakıp, İşletmelerin talebedeceği meblâğı Eximbank yüz bin dolârın (\$ 100 000) muzaafı olmak ve bir mil-yon dolârı (\$ 1 000 000) aşmamak üzere İşletmelere avans olarak öder. Bu avans Eximbank tarafın-dan İşletmelerin tâyin ve Eximbank'ın tasvibettiği Birleşik Devletlerde bir ticari bankaya yatırılır ve bundan böyle Döner Fon diye ifade olunacak fonu teşkil eder. Bu suretle ihdas olunan fon VII. madde uyarınca muhtelif zamanlarda ikmal edilecek olup, işletmeler tarafından munhasıran proje ile ilgili ve Birleşik Devletler dolârı ile usulü veçhile yapılacak sarfiyatın karşılanmasında kullanılacaktır.

Madde — VII.

Döner fonun ikmali

VI. maddede zikrolunan avansın Eximbank tarafından itasından sonra, proje ile ilgili olarak mütaakıben yapılacak sarfiyat için lüzumlu Birleşik Devletler dolârını teminen döner fonun ikmali

gerekeceğinden, aşağıdaki vesaikin gerek şekil, gerekse muhtevası itibarıyla kendisini tatmin edecek surette ibrazında Eximbank döner fona yeni avanslar ilâve edecektir :

(a) Yüz bin dolârdan (\$ 100 000) az olmamak ve aşağıda (b) fıkrasında lüzum gösterilen müfredatlı sarfiyat cetveli yekûnunu aşmıyacak bir avansın tediyesi için işletmelerin salâhiyettar bir mümessili tarafından imzalı bir talepname.

(b) Proje ile ilgili olarak İşletmelerin döner fondan Amerika dolârı ile icra eyledikleri ve evvelki cetvellerin hiçbirisine dâhil etmedikleri bilûmum kabule şayan sarfiyatı ihtiva eden ve işletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilmiş bulunan, işbu mukavelede müfredatlı sarfiyat cetveli diye ifade edilen, bir cetvelin tevdi. Bu gibi sarfiyatın her kalemi için müfredatlı sarfiyat cetvelinde, sarf tarihi, ne için sarf edildiği, tutarı ve satıcının isim ve adresi zikredilecek, ve tutarının alındığını nâtik şerhi ihtiva eden faturalar ile Eximbank'ın mâkul olarak talebedeceği sair vesaik bu cetvele eklenmiş bulunacaktır.

(c) Aşağıdaki hususları teyiden, işletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilmiş bir tasdikname :

(1) Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen bilûmum sarfiyatın proje ile ilgili olarak yapıldığı; (2) Müfredatlı sarfiyat cetveline dercedilmiş olan kalemler için yalnız kayıtlı bedellerin ödendiği ve bu bedellere, karşılığı malzemenin mubayaasında yapılmış veya yapılacak olan her türlü tenzilât ve sair şekilde para iadelerinin de dâhil bulunduğu; (3) Sarf olunan paraların karşılığı bilûmum makina, teçhizat ve hizmetlerin Birleşik Devletlerden tedarik edildikleri veya Birleşik Devletler menşeli oldukları; (4) XIII. madde hükümlerinin kaldırılmış bulunduğu veya ilerde kaldırılması halinde, bu sarfiyatın yapıldığı bilûmum makina ve teçhizatın mezkûr maddede tasrih edildiği şekilde nakledilmiş bulunduğu veya nakledileceği.

(d) Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen hizmetler veya makina ve teçhizatı temin edecek her mütaahhit tarafından, tedarik edilecek kalem veya kalemlerin Amerika Birleşik Devletler menşeli veya menşeli olduğunu ve tasdiknamede tasrih edilenler haricinde mezkûr malzeme veya malzemelerin satışı ile ilgili olarak veya satış mukavelesini elde etmek için her hangi bir kimse veya diğer bir teşekküle (müteahhidin nizami ve devamlı olarak istihdam ettiği müdür, memur ve müstahdeminin ücretleri haricinde) her hangi bir tenzilât, komisyon, ücret, verilmediğini veya tediyeye edilmediğini ve verilmesi veya tediyeye hususunda bir anlaşmaya varılmadığını veya verdirilmediği veya tediyeye ettirilmediğini bildirir bir vesika.

(e) Eximbank'ın zaman zaman mâkul olarak istiyebileceği ilâve vesaik ve malûmat.

Bu maddenin (a) fıkrası hükümlerine rağmen, VII nci maddeye göre İşletmeler tarafından talep olunacak nihai avans şu miktarlardan en az olanını aşmaması şartıyla, her hangi bir miktarda olabilir. (1) talebin istinadettiği Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen sarfiyatın mecmuu, veya (2) o esnada henüz tesviye edilmemiş bulunan her hangi bir taahhüt bakiyesini de nazarı dikkate almak suretiyle, bu mukavelede VIII nci maddesi mucibince Eximbank tarafından ita olunan krediden İşletmeler tarafından sarf edilmemiş bulunan miktarı.

Anlaşma gereğince verilecek son avans tarihini mütaakıp doksan (90) gün içerisinde İşletmeler bu maddenin (b) fıkrasında belirtilen ve döner fondan, proje ile ilgili olarak İşletmeler tarafından Amerika Birleşik Devletler dolârı olarak yapılan ve daha evvelki müfredatlı sarfiyat cetvellerinin hiçbirinde gösterilmeyen bütün masraflar için bir müfredatlı sarfiyat cetvelini, (c) ve (d) fıkraları gereğince istenilen tasdiknameleeri Eximbank'a tevdi edecektir. Bu tarzda bildirilen masraflar ile daha evvelki müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen masraflar yekûnu, döner fonu tesis etmek veya karşılamak üzere yatırılmış olan avanslar yekûnuna eşit olmazsa, İşletmeler fark kadar bir meblâğı, icabeden faizi ile birlikte, derhal Eximbank'a ödiyecek ve bu muamele anlaşmanın II nci maddesinde belirtilen bonoların peşin ödenmesi hükümlerine tâbi olacaktır.

Madde — VIII.

Akreditifler

Kredinin ilk kullanılmasına takaddüm eden bütün şartların yerine getirilmesini mütaakıp, tasvib edilen proje ile ilgili olarak Amerika Birleşik Devletleri dolâri ile yapılan masrafların işbu Anlaşma gereğince finansmanı gayesiyle İşletmelerin isteği üzerine bir Amerikan ticari bankasında açılan akreditiften lehtara yapılan ödemeleri karşılması için mezkûr bankaya avans verilmesi veya masraflarını iade etmesi hususunda İşletmeler Eximbank'tan taahhütname vermesini talebetmek suretiyle krediden zaman zaman istifade edebilir. Eximbank bu gibi taahhütnameleri, şekil ve muhtevası itibariyle şayanı kabul bulacağı aşağıdaki vesaikın tevdiini mütaakıp verir.

(a) İşletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilen ve arzu edilen akreditif ile mubayaası finanse edilecek kalem veya kalemleri gösterir ve bununla ilgili olarak Eximbank'a yukarıda belirtilen taahhütnameyi vermeye yetkili kılan bir talepname. Böyle bir talepname (1) bu kalem veya kalemlere ait mubayaanın Projeye ait masraflardan olduğunu, (2) bu kalem veya kalemlerin Amerika Birleşik Devletleri mamulü veya menşeli olduğunu; (3) mezkûr akreditifle yapılacak ödemeleri tevşikan ibraz edilecek faturalarda nazarı dikkate alınacak varsa iskonto her türlü tenzilât ve ödemeler hariç, İşletmelerin bu gibi kalem veya kalemlerin mubayaası ile alâkalı olarak her hangi bir iskonto, tenzilât ve sair her hangi bir para almadığını ve almayı kabul etmediğini tasdik edecektir.

(b) Tarih ve imza hariç her bakımdan noksansız Eximbank hilâfına muvafakat etmedikçe en geç 30 Kasım 1962 de hitam bulacak teklif edilen akreditiften üç (3) suret. Mezkûr akreditif, kalem veya kalemleri verecek mütaahhidin Anlaşmanın Madde VII. (d) fıkrasındaki hükümlere uygun tasdiknameyi Eximbank'a ibraz etmesinin icabettiği şartını ihtiva edecektir.

(c) Daha önce ibraz edilmemişse, alâkalı siparişin veya satış mukavelesinin bir nüshası.

(d) Eximbank'ın yukarıdaki hususlarla ilgili ve makûl olarak istiyeceği diğer munzam vesaik ve malûmat.

Muteber kaldığı müddetçe bu gibi taahhütlerin akreditif esas meblâğına eşit olmak üzere işbu Anlaşma gereğince açtırılmış olan kredi fonlarına ait rüçhanlı bir mubayaa taahhüdünü teşkil edeceği; Anlaşmanın VI. ve VII. maddelerine uygun olarak verilen avanslar toplamı yekûnunun hiçbir suretle Anlaşmanın I. maddesinde tasrih edilen kredi serisi meblâğını tecavüz edemeyeceği; bu gibi taahhüt-nameler gereğince Eximbankın Amerika Birleşik Devletlerinde ticari bir bankaya yapacağı ödemelerin bu kredi tahtında verilen avansları meydana getireceği; işbu Anlaşma mucibince taahhüt-nameler vermek ve ödemelerde bulunmak suretiyle Eximbankın, mezkûr Amerika Birleşik Devletlerinde bir ticari bankaya böyle bir akreditif açma veya kredi tahtında yapacağı ödemede göstereceği ihmal veya her hangi bir fiilinden dolayı hiçbir mesuliyet yüklenemeyeceği kabul edilmiştir.

Bu krediye göre yukarıda izah edildiği veçhile verilecek avanslar (1) Amerikan ticari bankasına ödemenin yapıldığı veya (2) böyle bir tediye iade suretiyle ifa edilmişse akreditif lehdarına Amerika Birleşik Devletleri ticari bankasının ilgili ödemeyi yaptığı tarihlerden hangisi erkense bu tarihten itibaren faiz tahakkuk ettirilecektir.

Madde — IX.

Krediden istifade imkânı, kredinin durdurulması ve iptali

Eximbank yazılı olarak hilâfına muvafakat etmedikçe, bu kredi tahtında, 31 Aralık 1962 tarihinden sonra avans vermeye veya şartlarına göre 30 Kasım 1962 den sonra vâdesi hitam bulacak akreditifle ilgili taahhüt-nameler vermeye mecbur tutulamaz.

Mukabil tarafa yazılı olarak bildirmek suretiyle işletmeler veya Eximbank'ın bu kredinin henüz kullanılmıyan kısmını dilediği zaman talik veya iptal etme hakkına sahibolacağı kabul edilmiştir. Ancak bu durumda talik veya iptalin yürürlüğe gireceği tarihten evvel işletmeler tarafından mukaveleye bağlanmış mubayaalarla ilgili ve işbu Anlaşmanın ödeme şartlarına ve Anlaşmanın VII. maddesindeki hükümlere göre bu kredi tahtında İşletmelerin avanslar alma hakkını muhafaza etmesi;

Anlaşmanın VIII. maddesi hükümlerine uygun olarak açılan akreditiflerle ilgili bakıye taahhütname-lerin müteberliğine hâle gelmemesi; ve ayrıca bu gibi talik veya iptalden evvel veya sonra verilen avanslara ait İşletmeler ve Eximbank'ın mükellefiyetlerinin bozulmaması şarttır.

Madde — X.

Tediyede kusur

Bu mukavele şartlarına göre ödenmesi gereken her hangi bir resülmal taksitinin veya tahakkuk eden faizinin veya yine mukavele uyarınca ısdar edilen her hangi bir bononun zamanında ve tam olarak tesviyesinde kusur vâkı olduğu takdirde, Anlaşma hükümlerine göre verilen avans ve bonoların bilûmum resümleri ile, ödeme tarihine kadar tahakkuk edecek faiziyle birlikte, Eximbank dilediği takdirde ve Eximbank tarafından İşletmelere tebliğ edildiğinde, tesviyesi vacibolacak ve bu gibi bono hâmillerine verilmiş veya hâmilleri tarafından alınmış teminat varsa buna derhal el kona-bilecektir.

Madde — XI.

Raporlar v teftişler

1. Raporlar : Şekil, şümül ve muhteva bakımından Eximbank'ın tatminkâr bulacağı, işletmelerin tam salâhiyetli bir mümessilinin tasdikını havi veya böyle bir tasdikın ekleneceği, aşağıdaki raporları Eximbank'a tevdi etmeyi işletmeler kabul eder.

(a) Montaj faaliyet raporları : Bu anlaşma tarihinden itibaren ve finanse edilen tekml in-şaat işleri tamamen ikmal edilinceye kadar devam etmek üzere, her ay sonunda veya Eximbank'ın uygun bulacağı tarihlerde, işletmeler Eximbank'a evvelki ay içerisinde; proje işleri, tehzatın temini, inşaat ihzar tesisleri, tehzatın montajı, ön deneme veya işletmesinde kaydedilen terakkiyatı gösterir bir iş raporunu takdim edecektir. Bu raporlar, proje ile ilgili bütün yeni faaliyetler ve ihzar tesisleri hakkında tam bilgiyi ihtiva edecek ve muhtelif dövizlerle yapılan bütün masrafları gösterecektir. Raporlar bundan başka, Eximbank'a daha evvel orijinal olarak verilen veya bilâhara tadil ve tasdik edilen plân, maliyet tahmini inşaat ve işletme terminleriyle mukayeseleri de ihtiva edecek ve bunlara Eximbank'ın zaman zaman istiyeceği grafik, fotoğraf ve ilerlemelere ait diğer teferruat eklenecektir.

(b) Teknik işletme raporları : Anlaşma tarihinden başlamak ve anlaşma tahtında verilen her hangi bir bono ödenmemiş olarak kaldığı müddetçe devam etmek üzere, her üç aylık devreyi takibeden otuz (30) gün içerisinde veya Eximbank'ın münasip göreceği tarihlerde, Karabükteki Demir ve Çelik Fabrikaları ve Divriği'deki demir madeni ile ilişkisi olan İşletmelerin, mütat imalât ve işletme raporlarının İngilizce bir tercümesi veya hulâsası ile İşletmelerin ücretle tuttuğu müşavir mühendislik firmalarından her hangi birinin raporları ve maden işletmesi, demir ve çelik fabrika işletmeleri, hammadeler, maliyet masrafları, satışlar hakkında bilgi ve Eximbank'ın istiyeceği diğer malûmatı işletmele Eximbank'a tevdi edecektir.

(c) Malî raporlar : İşbu Anlaşmanın taşıdığı tarihe ait İşletmelerin malî senesinde başlamak ve bu Anlaşma tahtında çıkarılacak bonoların sonuncusunun ödendiği malî seneye kadar devam etmek üzere, her malî yılın hitamından itibaren yüz seksen (180) gün zarfında, İşletmeler Eximbank'a, İşletmelerin mezkûr malî seneye ait Karabük'teki Demir - Çelik Fabrikaları ve Divriği'deki demir madeni ile ilgili yıllık bilâncolarının, kâr ve zarar hesaplarının birer nüshalarını tevdi edecektir.

2. Teftişler : Bu Anlaşma gereğince çıkarılacak her hangi bir bono ödenmemiş olarak kaldığı müddetçe Eximbank tâyin edeceği mümessil veya mümessillerle zaman zaman projenin mühendislik, inşaat, işletme hususlarını teftiş ve bununla ilgili bütün kayıt ve hesaplarını murakabe etme hakkına sahibolacaktır. Eximbank'ın bu gibi temsilcilerinden her hangi biri münasip zamanlarda proje ile ilgili her hangi bir müesseseye serbestçe girebilecek ve proje ile ilgili bütün plân, spesifi-

kasyon, kayıt ve hesapları serbestçe tetkik edebilecek ve bu hususta Türkiye'nin ve İşletmelerin memur, müstahdem ve organlarının tam bir iş birliği ve müzaheretine mazhar olacaktır.

Madde — XII.

Hususi beyan, teminat ve mukaveleler

(a) Kredinin ihdası ile ilgili hizmetlerde vazife alan Türkiye'nin veya İşletmelerin memur, müstahdem, mümessil, vekil veya müşavirlerinden hiçbirinin 25 Kasım 1959 (Eximbank'ın krediyi tasdik ettiği tarih) tarihinden bir sene evvelki bir müddetten beri Eximbank'a müdür, memur veya müstahdem olmadığını Türkiye ve İşletmeler beyan ve temin eder.

(b) Aşağıdaki durumlarla münasebettar gördüğü bütün hakikatler kendisine tamamiyle açıklandıktan sonra böyle bir istihdam için Eximbank yazılı olarak muvafakatini bildirmediğçe; ne Türkiye ne de İşletmeler (1) Yukarıda zikredilen tarihten bir sene evvelki bir müddet esnasında Eximbank'ta müdür, memur veya müstahdem olarak çalışmış; (2) Böyle bir istihdam fiili veya istihdamla ilgili Anlaşmanın cereyan ettiği sırada Eximbank'ta müdür, memur veya müstahdem olan bir şahsı 25 Kasım 1959 tarihini mütaakıp iki senelik bir müddet esnasında istihdam etmeyecek veya bu hususta bir Anlaşma yapmayacaktır.

(c) Türkiye ve İşletmeler, işbu kredinin açılması, işletilmesi ile ilgili olarak hiçbir hakiki veya hükmi şahsa (Türkiye'nin ve İşletmelerin asil veya devamlı memur ve müstahdeminin normal ücretleri haricinde) her hangi bir komisyon, ücret veya başka ödemede bulunmadığını, böyle bir ödemeyi taahhütmediğini, veya ödenmesini sağlamadığını beyan ve temin ile bu mahiyette bir ödeme yapmayacağını, bu hususta bir taahhütte bulunmayacağını veya ödeme sağlamayacağını taahhüt ve beyan ederler.

Madde — XIII.

Deniz nakliyatı ve sigorta

Mubayaası bu Anlaşma tahtında finanse edilen ve Birleşik Devletlerden gemi ile ihracedilecek bilümmün makina ve teçhizat, Birleşik Devletler 73. Kongresinin 17 numaralı Kararı mucibince; ve mezkûr kararın müsaade ettiği değişiklikler haricinde, Birleşik Devletlere kayıtlı gemilerle nakledilecektir.

Bu Anlaşmaya göre finanse edilecek ve Türk limanlarına girecek Birleşik Devletler makina ve teçhizatının deniz ve transit kazalarına karşı sigorta edilmesi için ödenecek prim; ancak Birleşik Devletler dolârı ile ödenebilen ve Birleşik Devletler piyasasında muteber olan sigorta poliçelerine karşılık bu krediden finanse edilebileceklerdir.

Madde — XIV.

Rüçhan hakları, permiler ve lisanslar

Türkiye'nin satınalmayı ve bu Anlaşma tahtında finanse edilmesini arzu ettiği her hangi bir makina veya teçhizatın imal, istihsal, satınalma, satış, kiralama veya ihracı için Amerika Birleşik Devletlerinin mer'i veya âtide kabul edeceği kanunlar, veya Birleşik Devletlerin her hangi bir teşkilâtı veya dairesinin mer'i veya âtide vaz'edeceği kaide ve nizamların gerektirdiği rüçhan hakkı, tahsis, permi veya lisansın her hangi bir Amerika Birleşik Devletleri teşkilât veya devairinden istihsalı hususunda Eximbank hiçbir mükellefiyet ve mesuliyet kabul etmez ve etmeyecektir.

Madde — XV.

Masraflar

Bu Anlaşma gereğince Eximbank'a tevdi edilecek bütün bonolar, beyannameler, raporlar, tasdik-

nameler, mütalâalar diğer vesaik veya malûmat Eximbank'a bir masraf tahmil edilmeksizin verilecektir. Bu Anlaşma tahtında çıkaracağı bonolara ait mütalebe ve haklarını takip, müdafaa veya muhafaza etmek için Eximbank tarafından ihtiyar edilecek bütün masraflar ve mâkul mahkeme masrafları dâhil, Eximbank'ın bu kredinin yürütülmesi ile ilgili olarak yaptığı bütün masrafları Eximbank'ın talebi üzerine İşletmeler kendisine ödiyecektir.

Madde — XVI.

Vergüler

Türkiye veya Türkiye'nin siyasi veya vergi tahsil etmeye salâhiyetli bir teşkilâtı tarafından senet veya hâmiline; cari veya âtide cari olabilecek vergi, rüsum, hare veya diğer mükellefiyetlerin tahmili veya tarhi dolayısıyla bu Anlaşma tahtında çıkarılacak her hangi bir bononun resülmali ve faizi bir indirmeye tâbi tutulmaksızın ödenecektir.

Madde — XVII.

Hukuki mütalâa ve diğer vesaik

Kredinin ilk kullanılmasından evvel ve ilâve bir şart olarak, şekil ve mahiyet itibariyle Eximbank'ı tatmin edecek aşağıdaki vesaik İşletmeler, Eximbank'a tevdi edecektir.

(a) Türkiye Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşaviri ile, eğer muvafık ise, İşletmelerin Başhukuk Müşaviri tarafından, Eximbank Başhukuk Müşavirinin veya onun intihabedeceği diğer bir hukuk Müşavirinin tatminkâr addedebileceği aşağıdaki hususlara ait mütalâa veya mütalâalar :

(1) İşbu mukavelenin imza ve tatbik mevkiine konması, düşünülen borçlanmaya girilmesi, ve Anlaşma mucibince Eximbank'a tevdi edilecek bono veya bonoların tanzim ve itası için salâhiyet iktisabı zımında İşletmelerin kanununun tâyin ettiği her türlü icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(2) İşbu mukaveleyi imza ve tatbik ve Anlaşmada derpiş olunan kayıtsız ve şartsız garantiyi ita etmek üzere Türkiye'nin kendi kanunlarının lüzum gösterdiği bütün icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(3) İşbu mukavelenin Türkiye ve İşletmeler namlarına usulüne uygun olarak akıt ve ihtiva ettiği ahkâma göre mukavelenin her ikisini de ilzam eylediği hususunda;

(4) Mukavelenin II. maddesi mucibince ısdar edilecek bononun usulüne uygun olarak ihraç edildiği ve Eximbank'a tevdi edildiği zaman, karşılığında tediye edilen avansların mecmuu ve tahakkuk eden faizlerle birlikte, Anlaşma hükümlerine göre, İşletmelerin kanuni ve ilzam edici vecibelerini teşkil edeceği hususunda; ve

(5) Mezkûr bono için Türkiye'nin vereceği garantinin, mukavele şartlarına göre kanuni olduğu ve Türkiye'yi ilzam edeceği hususunda.

Bu mütalâa veya mütalâalar; Anayasa ve diğer kanunlar ahkâmına, hususi kanunlara, kararnamelere, talimatnamelere, nizamnamelere ve Devlet idare organlarının koydukları mevzuata, vekâletnamelere ve ilgili sair evraka atıf olunmak suretiyle desteklenecek ve Eximbank'ın mâkul olarak talebedeceği mezkûr evraktan bâzılarının tasdikli birer kopyası da eklenecektir.

(b) Aşağıdaki şahısların salâhiyetlerini tevsik eden bir vesika ile tasdikli iki imza örneği :

(1) İşbu mukaveleyi Türkiye ve İşletmeler namına imza eden şahıs veya şahıslar.

(2) Mukavelenin II. maddesi uyarınca çıkarılacak bonoya tarih koyup imza eden şahıs veya şahıslar.

(3) Mezkûr bononun Türkiye namına garantisini imza eden şahıs veya şahıslar.

(4) Mukavele hükümlerine göre Eximbank'a tevdi edilecek hesap cetvelleri, raporlar, tasdiknameler ve sair evrakı imza edecek ve kredinin tatbikinde İşletmelerin mümessil veya mümessilleri olarak hareket edecek şahıs veya şahıslar.

Ayrıca zaman zaman Eximbank'ın makûl olarak ayrıca talebedebileceği Hukuk Müşaviri mütalâa-

lâaları, ilâve salâhiyet tevsiki, tasdikli imza örnekleri ve sair vesaik ve malûmat Eximbank'a tevdi edilecektir.

Bu Anlaşmaya müsteniden bütün mütalâalar ve vesaik İngilizce olacak ve Türkçe lisanında olduğu takdirde ise bir nüsha tasdikli İngilizce tercümesi eklenecektir.

Taraflar bu Anlaşmayı Amerika Birleşik Devletlerinde Washington D. C. şehrinde usulüne uygun olarak yukarda ilk bildirilen tarihte üç nüsha olarak tanzim ve imza etmişlerdir.

Şahit Türkiye Cumhuriyeti adına
Ekrem Alican

Şahit Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri U. Md. adına
Cevat Süberk D. Kalabalık

Export - Import Bank Of Washington adına
Samuel C. Waugh
Umum Müdürü

Export - Import Bankası adına tasdik eden
Edward S. Couger
Sekreter

Ek «A»

TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

B O N O

No. , 19 . . .
\$

Kıymeti tahsil edilmiş olmakla, işbu bonoda İşletmeler diye ifade edilecek olan Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü tarafından, ilk taksiti Dolâr (\$) olup vâdesi 15 Haziran, 1963 tarihinde, bakiyesi beheri Dolâr (\$) olmak üzere altışar ay aralı taksitlerle Export - Import Bank of Washington'a veya emrû havalesine, da, resûlmal meblâğını teşkil eden Dolâr (\$) yirmi üç (23) altışar aylık taksitler halinde ve Amerika Birleşik Devletleri kanunî parası ile ödenecek, ve bono tarihinden sonra, her yılın 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde işbu bononun ödenmemiş resûlmal bakiyesi üzerinden, aynı cins para ile, vâdelerinde, senevi yüzde 5 ve üç çeyrek (5 3/5 %) faiz tesviye edilecektir. Faizler 365 gün faktörü kullanılarak fiilî gün üzerinden hesaplanacaktır.

İşbu bononun resûlmalı ve buna ait faizleri, Türkiye Cumhuriyetinin veya onun siyasi organları veya vergi daireleri tarafından bu meblâğ veya bu bonoya veya hâmiline tatbik edilebilecek mevcut veya âtîde vaz'olunacak vergi, rüsum, harc ve sair masraflar tenzil edilmeksizin ödenecektir.

İşletmeler işbu bononun resûlmalını kısmen veya tamamen, dilediği zaman veya zamanlarda, hiçbir ceza veya prime tâbi olmaksızın, vâdesinden evvel ödiyebilecektir. Bu takdirde fiilî ödeme tarihine kadar tahakkuk edecek faizi de, bu suretle iade ettiği resûlmal ile birlikte tesviye edecektir. Bu şekilde vâdesinden evvel yapılacak ödeme, bononun bakiye resûlmal taksitlerine vâde tarihlerine göre ters sıra takibetmek suretiyle masubedilir.

İşbu bononun her hangi bir resülmal taksiti veya faizi zamanında ve tam olarak ödenmediği takdirde, bononun resülmalının tümü ve ödeme tarihine kadar olan faiziyle birlikte, hâmilî arzu ve talebederse, derhal vacibütediye olur.

Hâmilinin işbu bononun kendisine bahsettiği haklardan her hangi birisini her hangi bir halde kullanmamış olması, o hal için veya mütaakıp hallerde bu haklarından tamamen sarfınazar etmiş sayılmıyacaktır.

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri
Umum Müdürlüğü

İmza
Unvanı

GARANTİ

Bedeli ahiz ve kabzolunan işbu bononun muhtevası olan resülmal ve faizini, vâdesinin hulûlünde, kabul olunan şartlar dairesinde ödemeyi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına Türkiye Cumhuriyeti Maliye Vekâleti, Türkiye'nin ahde sadakat ve malî itibarını karşılık göstermek suretiyle, tekefül ve taahhüdeder. Aynı zamanda ve bu maksatla, bono hâmilini işbu bononun keşidecisine karşı her ne şekilde ve surette olursa olsun takibat, mutalebat ve protestoda bulunmak, kanuni haklarını kullanmak veya kanuni tedbirler almak mecburiyet ve vecibelerinden ibra ve işbu bono müddetinin temdidine veya bononun tedidine işbu vesika ile muvaffakat eder.

Maliye Bakanı

Hazine Umum Müdürü

Devlet Başkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 31.3.1961	1/41
Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Devlet Başkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 3.4.1961	4/163
Bu kanunun müzakerelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları	Cilt Sayfa	
	: 1 6	
	2 3,20-21,22,26,27,29,45-47	
	2 235 (Temsileiler 30 ncu Birleşim Tutanak Dergisi)	

[Birleşim : 10 — 21 sıra sayılı basmayazı 10 ncu Birleşim Tutanak Dergisine bağlıdır.]

Bu kanunu görüşen komisyon :

Kurucu Meclis Dışişleri Komisyonu.